

Boeken

Vijf nijlpaarden in het kippenhok

TEKST WILLEM SMOUTER

Willem Ouweneel is bezig de balans op te maken - niet dat dit bij hem klinkt als een aanzet om zijn werkzaam leven af te ronden. Maar hij schreef recent over Rome en Reformatie, een deel over Gereformeerd en Evangelisch zit in de pijn en wie weet volgt er meer. Daarnaast publiceerde hij *Vijf olifanten in de porseleinkast* over brandende onderwerpen die christenen verdeeld houden, zoals schepping en evolutie, de plaats van de vrouw en van de homo in de gemeente. En recent kwam daar een vervolg op: *Vijf nijlpaarden in het kippenhok* met, jawel, nog vijf brandhaarden. Het zijn: Israël, de Islam, occultisme, het bestaan van de hel en de afval der heiligen.

Tijd om te luisteren

De formule van die laatste twee boekjes is apart: je krijgt er niet de mening van Ouweneel over, al dan niet in gesprek met anderen, maar de auteur heeft zich per onderwerp zo goed mogelijk verdiept in twee tot vier conflicterende standpunten. Het is een aanzet tot meningsvorming, niet een afgeronde visie waar je het al dan niet mee eens kunt zijn.

De boodschap van het geheel is vooral: in plaats van elkaar te verketteren over allerlei onderwerpen, neem nu eens de tijd om te luisteren naar de tegenstander en om diens argumenten eerlijk te wegen. Zoals je kunt uitrekenen, heeft Ouweneel bij het vorige deel al het verwijt gekregen dat hij een relativist geworden is die Bijbelse waarheden onder de grond schoffelt en zo meer. Daar antwoordt hij op: 'Ik pleit niet voor relativisme, maar wel voor een stuk relativering van het eigen gelijk. Dat is heel wat anders. Er is een absolute waarheid, en daar zijn we samen naar op zoek' (p.20). Dat vind ik een prachtige stelling die ik met andere bewoordingen

onlangs ook leerde van de rooms-katholieke theoloog Erik Borgman.

Milieubewust?

Het boekje heeft een sympathieke insteek. Eerlijk, helder en met veel Bijbelteksten bespreekt de auteur vijf thema's die inderdaad in de lucht hangen. Ik vond het trouwens verrassend, daaronder ook de afval der heiligen aan te treffen. We hebben het dan niet over milieubewust handelen onder christenen, maar over de vraag of gelovige christenen later alsnog van het geloof kunnen afvallen. Al stond het onderwerp niet op mijn lijstje, ik moet toestemmen dat het meer dan relevant is.

Geen antwoorden

Het sterke aan het boekje vind ik dus de eerlijke weergave van standpunten ter zake, zodat je je goed in beide richtingen kunt oriënteren. De beperking ervan vind ik dat het echt in de sfeer van standpunten blijft. Standpunten volgens het recept: twee doses bewijsteksten, één portie geheide logica en dan schudden voor gebruik. Het valt me altijd op als iemand Jezus een dilemma voorlegt, dat hij eigenlijk altijd een antwoord geeft dat de standpunten overstijgt. Mag je je vrouw wegzenden om allerlei redenen (een beroemd nijlpaard uit de Joodse wereld van toen)? En dan antwoordt Jezus dat God het sowieso niet goed vindt om te scheiden. En als ze vragen voor wie de erfenis is, dan antwoordt Jezus dat je voor alle hebzucht moet uitkijken. En ga zo maar door. Als standpunten met elk Bijbelse gronden tegenover elkaar staan, dan is het niet zeker dat je er uit komt met een extra dosis denkracht. Misschien deugt onze vraag niet, misschien is ons denkraam te beperkt, of beide standpunten zijn tegelijk waar. Ouweneel biedt soms wel aanzetten tot dit inzicht, bijvoorbeeld bij de afval der heiligen - in wezen een versie van het

aloude dilemma tussen Gods almacht en onze verantwoordelijkheid. Die twee kunnen wij weliswaar niet met elkaar rijmen, maar het is wel degelijk allebei waar. De schrijver maant daarbij wel tot voorzichtigheid, toch blijft hij naar mijn idee hangen in de logica dat méér van Gods almacht zou betekenen minder van onze verantwoordelijkheid.

Geheimen

Zo zou over meer hoofdstukken wel wat op te merken zijn. Toch neemt dat niet weg dat het een helder, eerlijk boekje is dat het gesprek over belangrijke thema's kan dienen. En het helpt alleen al om duidelijk te maken dat teksten en logica samen niet genoeg zijn om de geheimen van het geloof te doorgronden.

Ouweneel, W. (2011), *Vijf nijlpaarden in het kippenhok. Nieuwe brandende onderwerpen waarover christenen verdeeld zijn*. Medema Heerenveen. 136p., € 12,95.

Ds. Willem Smouter is predikant van de NGK Apeldoorn.